

D R E P T U L

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA DOAMNEL, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDĂTOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul post

S U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III: Societatea de asigurare «Dacia-România»* cu C. D. Berlescu.

Curtea de apel din București, secțiunea IV: Societatea de asigurare «Dacia-România» cu C. D. Berlescu.

Tribunalul județului Vaslui: Safta D. Soflian cu Elena Soflian.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA III

Audiența dela 3 Aprilie 1913

Președinta d-lui P. Ionescu, consilier.

Societatea de asigurare „Dacia-România” cu C. D. Berlescu

EXPERTIZĂ. — PROBĂ ADMINISTRATĂ DE PĂRȚI. — DREPTUL INSTANȚEI DE FOND DE A O ÎNLĂTURĂ. — ART. 218 PR. CIV.

PROBĂ. — REA CREDINȚĂ. — ÎMPREJURĂRI DE FAPT. — INSTANȚĂ DE FOND. — APRECIERE SUVERANĂ.

DAUNE-INTERESE. — CONTRACT DE ASIGURARE. — ȘTIPULATIE CĂ ASIGURATUL NU ARE DREPTUL LA DOBÂNZI. — ART. 1088 C. CIV.

1° Instanțele de fond au latitudinea de a înlătură o probă administrată de părți în instanță, când acea probă nu este de natură a le face convingerea. In speță, Curtea de apel motivând pentru ce înlătură expertiza și recurentul neformulând nici un motiv de recurs în această privință, soluțiunea dată se menține și se justifică pe această unică considerațiune.

2° Aprecierea împrejurărilor de fapt din care judecătorii fondului deduc și stabilesc reaua cre-

dință a unei părți este o chestiune de fapt de atributul suveran al instanței de fond.

3° Deși prin poliță unei societăți de asigurare se prevede că asiguratul nu are dreptul la dobânzi, aceasta nu poate împiedică acordarea de daune-interese atunci când instanța de fond constată o procedare abuzivă și de rea credință din partea asiguratorului, și, în asemenea caz, nu poate fi vorba de violarea art. 1088 din codul civil.

No. 200. — Respins recursul făcut de societatea «Dacia-România» contra deciziei comerciale No. 3 din 1913 a Curței de apel din București secția IV, dată în proces cu C. D. Berlescu. 1)

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier N. Suci.

S'a ascultat d-nii avocați Vilaoros și V. Athanasovici, pentru recurentă, în dezvoltarea motivelor II și III de casare, renunțând la motivul I, și d-l avocat M. Berlescu, pentru intimat, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului II de casare:

II. «Rea aplicare a art. 218 al. 2 din procedura civilă. Exces de putere. In adevăr, Curtea adoptă motivele din sentința tribunalului pentru a anula expertiza făcută de expertul Alexescu pe motiv că d-l C. Berlescu nu fusese bine citat la invitația expertului de a se prezenta la fața locului atunci când tot Curtea constată că o asemenea cercetare la localitate nu era ordonată de tribunal, expertul urmând a-și face lucrarea

1) Vezi înfră pag.,

după depunerile martorilor și mercuriale și că acestea erau singurele elemente pentru stabilirea pagubei reale. Procedând astfel, Curtea a făcut o rea aplicare a articolului mai sus citat și a comis un exces de putere».

Având în vedere că prin decizia adusă în recurs Curtea de apel a condamnat pe societatea recurentă să plătească intimatului în recurs C. D. Berlescu, suma de 14.712 lei, ca despăgubire pentru grindină și 5.000 lei cu titlul de daune-interese provenite din cauza refuzului plății despăgubirii venită asigurativului;

Având în vedere că Curtea de apel a înlăturat actul de expertiză făcut în cauză de către expertul Alexescu, nu numai pe motivul că expertul nu citase părțile, conform art. 218 din procedura civilă, dar și pe motive de fond motivând că expertul a depășit atribuțiunile ce i se dase de tribunal;

Având în vedere că instanțele de fond au latitudinea de a înlătură o probă administrată de părți în instanță, când acea probă nu este de natură a le putea face convingere;

Considerând că Curtea de apel motivând, în speță, pentru ce înlătură în fond expertiza și recurentul neformulând nici un motiv de recurs în această privință, soluțiunea Curței se menține și se justifică pe această unică considerațiune, independent de motivul de formă privitor la neregulata citare a părților de către expert, care face obiectul motivului II de casare;

Că, dar, acest motiv de recurs urmează să fie respins ca neîntemeiat.

Asupra motivului III de casare:

III. «Exces de putere, rea aplicare, denaturarea contractului și violarea § 17 al. 6 din condițiunile generale de asigurare și, prin urmare, violarea contractului care constituie legea părților.

«Violarea art. 1088 din codul civil, și a principiului de drept, că nimeni nu poate fi condamnat la daune când exercitează un drept și când în constatarea lui cere dela justiție ordonarea de măsuri de instrucțiune. Reaua credință trebuie să constea în manopere dolosive; ori, când elementele pe care o instanță le consideră ca atare sunt ordonate de justiție și când instanța de fond constată dolul fără a arăta în ce au consistat manoperile dolosive, comite un exces de putere și nesocotește principiul de drept de mai sus.

«Curtea, pentru a menține condamnarea societății „Dacia-România“ la daune-interese, după ce stabilește principiul că daune-interese se datorează numai în caz de constatare de rea credință și manopere dolosive din partea societății, pentru a întârzia plata, voește să deducă aceste elemente din următoarele împrejurări:

a) «Din faptul că depunerile martorilor propuși de societate s'ar contrazice, ar reeși că societatea a întrebuințat mijloace de rea credință și probabil Curtea face aluziune că martorii ar fi cumpărați, fără a arăta din ce elemente și-a făcut această convingere.

b) «Din împrejurarea că societatea a cerut la 17 Iunie 1911, admiterea unei anchete «in futurum».

«Curtea uită principiul de drept, că atunci când o parte cere dela justiție constatarea unor măsuri de ordine, exercitează un drept și nimeni nu poate fi ținut la daune-interese când în executarea unui drept ar vătăma chiar pe cealaltă parte. Curtea uită asemenea că efectuarea anchetei «in futurum» nu era suficientă pentru a stabili justețea reclamației d-lui C. Berlescu, de oarece instanțele judecătorești au ordonat în urmă alte măsuri pregătitoare pentru a complectă dovada anchetei «in futurum» și chiar reclamantul redusese pretențiunile sale deduse în judecată recunoscând astfel implicit exagerația lor».

Având în vedere că Curtea de apel, pentru a acordă asiguratului C. D. Berlescu daune-interese, deosebit de despăgubirea pentru grindină, motivează și constată în fapt că societatea asigurătoare deși știa dela început lipsa de temeii a obiecțiunilor ce făcea la plata despăgubirilor ce se cuvenea asiguratului, cu toate acestea a uzat de mijloace de rea credință pentru a împiedică și întârzia plata despăgubirii;

Având în vedere că aprecierea împrejurărilor de fapt din care judecătorii fondului deduc și stabilesc reaua credință a unei părți, este o chestiune de fapt de atributul suveran al instanței de fond;

Considerând în fine că, deși s'a stipulat prin polița de asigurare că asiguratul nu are dreptul la dobânzi, aceasta însă nu poate împiedică acordarea de daune-interese, atunci când instanța de fond constată o procedare abuzivă și de rea credință din partea asiguratului;

Că dar, nu poate fi vorba de violarea art. 1088 c. civ. și urmează a se respinge și acest motiv de casare ca neîntemeiat;

Având în vedere că în ce privește întâiul motiv de casare, reprezentanții recurenței au declarat în instanță că renunță la el.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA IV

Audiența dela 6 Februarie 1913

Președinta d-lui I. Coandă, consilier

Societatea de asigurare «Dacia-România» cu C. D. Berlescu

ASIGURARE (POLIȚĂ DE). — ARBITRI. — CLAUZA DE ARBITRAJ. — DACA E VALABILĂ. — CUM TREBUE FĂCUTĂ. — ART. 341 ȘI 342 PR. CIV.

ASIGURARE (CONTRACT DE). — DESPĂGUBIRI. — PLATA LOR. — DOBÂNZI. — DAUNE INTERESE. — ART. 1088 C. CIV.

1° Clauza prevăzută într'o poliță de asigurare potrivit căreia, în caz când asiguratul nu este mulțumit de evaluarea despăgubirii făcută de experții societății de asigurare, trebuie ca acesta să ceară într'un anumit termen numirea unor noi experți depunând și o anumită cauțiune sub sancțiune că, în caz de neîndeplinirea acestor formalități în termenul prevăzut, să rămână definitivă prima evaluare, constituind o adevărată clauză de arbitraj, este nulă dacă nu îndeplinește condițiunile cerute de art. 341 și 342 din procedura civilă, adică dacă nu este făcută printr'un act autentic care să constate numirea arbitrilor, numele lor și contestațiunile asupra cărora au să se pronunțe.

2° Cu toate că potrivit art. 1088 c. civil, la obligațiunile care au de obiect o sumă de bani, daunele-interese pentru neexecutare nu pot cuprinde decât dobânda legală, totuși clauza cuprinsă într'un contract de asigurare și prin care se prevede că asiguratorul nu dărește dobânzi în caz de judecată pentru suma ce are a plăti, nu poate apăra pe asigurator de plata daunelor interese, când se constată că acesta a întârziat plata despăgubirilor prin manopere doloase și de rea credință cauzând prin acestea daune celui asigurat.

No. 216. — S'au ascultat d-nii avocați V. Atanasovici și Al. Valacros din partea societății de asigurare „Dacia-România”; d-nul avocat M. Berlescu pentru intimatul C. D. Berlescu.

Curtea,

Având în vedere apelurile făcute de societatea de asigurare „Dacia-România” și de C. D. Berlescu, contra sentinței cu No. 1154 din 1912 a tribunalului Ilfov secția comercială, apeluri declarate conexe;

Având în vedere susținerile orale ale părților, concluziunile lor scrise și actele de care s'au servit;

Având în vedere că prin sentința apelată tribunalul a admis în parte acțiunea intentată de C. D. Berlescu, contra societății de asigurare „Dacia-România” și a obligat pe aceasta din urmă să plătească reclamantului Berlescu: 1) suma de 14712 lei bani 75, ca despăgubire pentru grindină; 2) 5000 lei* cu titlu de daune-interese provenite din cauza refuzului plății despăgubirii convenită asiguratului; și 3) 800 lei cheltuieli de judecată;

Având în vedere că, pe lângă motivele prevăzute în sentința apelată pe care societatea le-a combătut, dânsa a mai invocat atăzi înaintea Curței pentru prima oară; 1) că acțiunea lui Berlescu trebuie respinsă de plano, întrucât dânsul n'a cerut expertiza prevăzută și reglementată de capitolul XI și XII din polița de asigurare care face legea părților; și 2) că rău tribunalul a anulat raportul de expertiză al expertului Alexescu și că trebuie să țină seamă și să se întemeieze pe acest raport de expertiză;

Având în vedere faptele și motivele din sentința apelată pe care găsim-le juste și întemeiate Curtea și le însușește în totul;

Având în vedere, pe lângă acestea, în ce privește obiecțiunea societății făcută pentru prima oară înaintea Curței, că asiguratul Berlescu ar fi decăzut din dreptul de a cere daune dela societate întrucât dânsul n'ar fi cerut expertiza prevăzută și reglementată de capitolul XI și XII din polița de asigurare;

Considerând că, în adevăr, din capitolele suscitute prevăzute în polița de asigurare rezultă că, dacă asiguratul nu este de acord cu despăgubirea fixată de comisiunea de constatare, este ținut a cere societății orânduirea unei noi expertize, indicând în același timp numele expertului ales de el, depunând o cauțiune de 400 lei, acestea toate în termen de trei zile de la constatarea făcută de agenții societății, căci în caz contrariu evaluarea făcută de către agenții societății și consemnată în procesul-verbal de evaluare rămâne definitivă și obligatorie pentru asigurat;

Că, în speță, apelantul Berlescu n'ar fi îndeplinit aceste obligațiuni și deci conform citatelor capitole din polița de asigurare procesul-verbal al delegaților societății prin care constată că Berlescu nu a suferit nici o daună de grindină este definitiv și obligatoriu pentru Berlescu;

Având în vedere că, în drept, această clauză de expertiză prevăzută la capitolul XI din polița de

asigurare constituie o adevărată clauză de artitraj și este ca atare nulă, pentru că nu îndeplinește condițiunile cerute de art. 341 și 342 din procedura civilă, adică nu există în speță act autentic pentru numirea arbitrilor și nu s'a determinat numele lor și nici nu s'a desemnat contestațiunile asupra cărora aveau să se pronunțe;

Având în vedere că, chiar în fapt obiecțiunea societății că Berlescu nu s'ar fi conformat numitelor capitole din polița de asigurare este neintemeiată, de oare-ce se constată în mod cert și neîndoelnic că însăși societatea a renunțat la acea expertiză și acea renunțare rezultă din telegrama societății adresată lui Berlescu după expirarea termenului de trei zile prevăzut în poliță. Grindina având loc la 2 Iunie 1911, constatarea făcută de agenții societății a avut loc la 5 Iunie 1911, iar telegrama dată la 24 Iunie 1911 stil nou, și prin care telegramă societatea anunță pe Berlescu că va sosi la dânsul directorul Berindei pentru revizuirea daunei, rugându-l să fie la moșie; că, afară de aceasta, societatea a cerut ea însăși ulterior expirării aceluși termen de trei zile din polița de asigurare să se ordone o anchetă în futurum ca să se constate starea de fapt a recoltei după moșie, anchetă care a și fost admisă de tribunal și efectuată de expertul M. Voia numit de tribunal;

Că, dar, toate aceste împrejurări și fapte ale societății denotă până la evidență că dânsa a renunțat la clauza din polița de asigurare relativă la expertiză, prevăzută la capitolul XI, și deci această clauză numai poate fi opusă astăzi apelantului Berlescu;

Că, afară de aceasta, înaintea tribunalului societatea prin reprezentanții săi nu a făcut uz de sus zisa clauză din polița de asigurare și n'a cerut tribunalului să respingă acțiunea pe acest motiv, adică să constate decăderea din polița de asigurare, ci s'a apărat în fond asupra acțiunii lui Berlescu cerând proba cu martori și expert pentru evaluarea daunei, fapt care denotă până la evidență că societatea a renunțat la acea decădere din polița de asigurare;

Având în vedere că societatea pretinde că rău tribunalului a anulat raportul de expertiză al expertului Alexescu, și că trebuie să se țină seamă de acel raport, înlăturând raportul celui de al doilea expert Stănescu;

Având în vedere că actul de expertiză al expertului Alexescu a fost anulat de tribunal prin înche-

erea cu No. 7243 din 11 Iunie 1912 pe motiv că expertul nu citase pe Berlescu la adevăratul său domiciliu, conform art. 218 al. 2 din procedura civilă, și deci în această privință Curtea, gășind întemeiate și juste motivele din sus zisa încheere a tribunalului, le menține;

Considerând, pe lângă aceasta, că afară de acel vițiu de formă actul de expertiză al expertului Alexescu nu poate fi ținut în seamă și din punctul de vedere că tribunalul, când a ordonat expertiza prin jurnalul său cu No. 1923 din 17 Februarie 1912, a limitat atribuțiunile expertului și anume că dânsul având în vedere depunerile martorilor propuși de părți cu acea ocazie și ascultați de judecătorul delegat, mercurialele, prețul cu care se vindea grăul la moșia Săgeata de sus în momentul sinistrului, să stabilească valoarea pagubei reale cauzată de grindină; or, din actul de expertiză al expertului Alexescu rezultă că dânsul a depășit atribuțiunile cu care a fost însărcinat de tribunal și sub pretext că deposițiunile martorilor propuși de părți se contrazic, a înlăturat aceste deposițiuni și pentru a-și face lucrarea sa s'a transportat la localitate, fără să fie obligat prin jurnalul tribunalului să facă aceasta, și din informațiunile culese de dânsul de pe la diferiți locuitori, cari nu erau propuși ca martori de părți, și-a alcătuit sus-zisul său raport de expertiză;

Că, dar, expertul Alexescu, depășind atribuțiunile sale prevăzute în sus zisa încheere a tribunalului, raportul său de expertiză păcătuiește și din acest punct de vedere;

Având în vedere că societatea în mod subsidiar a cerut a se ordonă o nouă expertiză care să cuprindă și să recunoască în ea toate elementele necesare stabilirii quantumului despăgubirei, căci expertiza lui Voia nu este întemeiată pe martori, iar expertiza lui Stănescu nu face dovadă completă;

Având în vedere că din expertiza făcută cu ocaziunea anchetei în futurum de către expertul Voia care a fost la localitate și a văzut recolta grindinată, expertiză cerută de către însăși societatea, și din expertiza expertului D. Stănescu care și-a alcătuit-o bazându-se pe deposițiunile martorilor ascultați de tribunal, mercurialele la acea epocă și prețul cu care se vindea grăul la moșia apelantului, conform deposițiunilor luate de tribunal prin jurnalul său cu No. 1923 din 17 Februarie 1912, Curtea gășește că are

elemente suficiente pentru a evalua despăgubirile apelantului Berlescu provenite din grindină, astfel că cererea societății de a se ordona o nouă expertiză se respinge ca inutilă;

Că, prin urmare, apelul societății nefiind întemeiat urmează a se respinge;

În ce privește daunele interese :

Având în vedere că Constantin Berlescu prin acțiunea introductivă de instanță a cerut și 10.000 lei daune prin faptul neîndeplinirii angajamentului din partea societății la timp;

Având în vedere că societatea „Dacia-România” obiectează în apel, că nu poate fi obligată să plătească daune-interese întrucât conform cu art. 1088 din codul civil, când s'ar datori sume de bani, daunele-interese provenind din întârziere reprezintă dobândă, și deci conform cu capitolul 13 § 68 din poiziția, dobânda în caz de judecată nefiind datorită, societatea nu poate fi obligată să plătească daune-interese ;

Considerând că, în principiu, clauzele din contractul de asigurare au a fi aplicate întrucât nu sunt contrarii ordinii publice și că prin urmare clauza în privința dobânzilor la care n'ar avea drept asiguratul este obligatorie pentru părți ;

Considerând, însă, că dacă se articulează din partea asiguratului că societatea a întârziat plata despăgubirii prin manopere dolosive și de rea credință și că s'au cauzat daune, în acest caz constatându-se procedurile abusive și de rea credință ale asiguratorului, daunele pot fi acordate ;

Considerând în fapt că din depunerile cari se contractic ale martorilor propuși de societate, agenți de ai ei și ai altor societăți similare, care văzuseră recolta de grâu a lui C. Berlescu, reese cu evidență că societatea nu numai că știă dela început lipsa de temeii a obiecțiunilor ce făcea la plata despăgubirii ce se cuvenea reclamantului, dar mai mult, aceste depozițiuni contradictorii dovedesc mijloacele de rea credință la care societatea a recurs dela început prin agenții săi pentru a împiedica plata despăgubirii ce datoră ;

Considerând apoi că însăși societatea a cerut în ziua de 17 Iunie 1011 tribunalului comercial Ilfov, admiterea unei anchete în futurum, cu un expert care mergând la fața locului să constate dacă grăul

de pe moșia Săgeata a fost bătut de grindină și în ce proporțiuni ;

Că, deși expertul în raportul său a arătat lămurit că cauza pagubei suferită de asigurat era grindina, totuși societatea cu rea credință a refuzat plata despăgubirii chiar și după acțiunea în justiție, pe care reclamantul a fost astfel nevoit să o intenteze ;

Că, prin urmare, în mod nedrept și cu vădită rea credință societatea a întârziat plata despăgubirii cuvenită asiguratului ;

Considerând că această nedreaptă întârziere de plată a cauzat pagube asiguratului, care pe lângă stânenirile rezultând din faptul deplasărilor continue dela moșie în diferendul cauzat de însăși atitudinea societății, a fost în afară de aceasta obligat să contracteze în lipsa despăgubirii ce i se refuză, împrumuturi la diferite societăți și bănci din București, după cum dovedește cu actele emanând dela Casa Rurală și Banca Levy, necesare exploatărei sale agricole ;

Având în vedere că Berlescu prin apelul său tinde a i se majora daunele-interese ;

Considerând că Curtea, după actele și dovezile din dosăr găsește că sumă de 5.000 lei acordată de tribunalul lui Berlescu reprezintă adevărata valoare a daunelor-interese suferite de acesta din cauza refuzului plății despăgubirii din partea societății ; astfel că și apelul său nefiind întemeiat urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, respinge apelurile, etc.

Semnați : I. Coandă, N. N. Săulescu, M. A. Balș.

Opiniune

Asupra cererii d-lui C. Berlescu, de a mai obliga societatea „Dacia-România” să-i plătească suma de 10.000 lei, daune-interese, pentru că cu rea credință ar fi refuzat să-i acorde daunele de grindină ce a încercat prin distrugerea în parte a recoltei de grâu de pe moșia Săgeata din județul Buzău ;

Având în vedere că, în principiu, pentru ca societatea „Dacia-România” să poată fi obligată a plăti daune-interese trebuie ca refuzul de plată a despăgubirii să fie datorit relei credințe și manoperilor dolose ale sale ;

Având în vedere că, dacă numai în asemenea condiții societatea „Dacia-România” poate fi obligată că-

tre d-l Berlescu a-i plăti daune, rămâne a examina în fapt dacă întârzierea sau refuzul său de a plăti această despăgubire este datorit relei sale credințe;

Având în vedere că din dosar, de altfel necontestat de părți, se constată: 1) că d-l C. D. Berlescu, prin acțiunea ce a intentat contra societății «Dacia-România» și-a formulat pretențiuni în sumă de 20.400 lei, iar cu ocazia judecății în fond a acțiunii, mult mai târziu de introducerea cererei, a găsit singur că pretențiunile sale erau exagerate reducându-le și arătând că dauna ce a încercat prin căderea grindinei este de 14.712 lei 75 bani; 2) că, cu ocazia anchetei în futurum, d-l expert M. Voia, numit de tribunal spre a se constată dacă pe moșia Săgeata a căzut grindină, pe ce întindere și care este cuantumul stricăciunilor, arată că pagubele rezultate din grindină sunt: pe 110 pogoane 45%, pe 100 pogoane 30%, iar pe restul de 490 pogoane 10%, adică o pagubă care după calculele d-lui expert Stănescu se țifrează la suma de lei 23.387, mult mai mare de ceea ce s'a cerut, iar la cercetarea judecății fondului, tribunalul găsinđ insuficientă expertiză d-lui expert M. Voia, ordonă o nouă expertiză spre a constată pagubele ce a încercat d-l Berlescu, numind ca expert pe d-l George Alexescu, care prin expertiza sa evaluează prejudiciul acesta la o sumă de 1.645 lei, care este adevărat s'a anulat de tribunal pentru viții de procedură; 3) că, cu ocazia anchetelor, fie în acele rânduite de societate, fie în aceea ordonată de tribunal, s'au ascultat martori din cari unii cu pozițiuni sociale însemnate în țară, ale căror depozițiuni nu pot fi puse la îndoială a fi fost plătite, afirmă că nu există pagube datorite grindinei sau de mică importanță; 4) că, toți proprietarii vecini, cari au avut pagube de grindină, pretindeau sume însemnate, iar în urmă au redus dauna împăcându-se cu societatea «Dacia-România» pentru sumi mult mai mici de cât cele cerute;

Având în vedere că, odată ce este constant că expertii prin expertizele lor și martorii, fiecare au evaluat în mod diferit daunele; că proprietarii vecini și însuși chiar reclamantul a recunoscut exagerat prejudiciul ce-l ceruse prin introducerea cererei, era legitim ca societatea «Dacia-România» să fie nedumerită de a ști care este cuantumul daunelor de grindină încercate de d-l C. Berlescu și în drept să refuze a le plăti până ce o constatare judecătorească va hotări asupra lor;

Având în vedere că, dacă simplul fapt al refuzului sau înărzierii de a plăti prejudiciul reclamat de daunați face ca societatea «Dacia-România» să fie de rea credință, ar constitui o cale piezișe de a eluda, modifica convenția părților privitoare la stipulațiunea lor că în caz de întârziere nu sunt ținute a plăti dobânzi, lucru ce nu se poate susține că este admisibil (Vezi «Traité du Contrat d'assurance» par de Salande, pag. 354—355 paragraf 528):

Că dar, dacă astfel stau faptele, este cert că nefiind rea credință din partea societății «Dacia-România» nu poate fi vorba de a fi obligată de a acorda daune-interese d-lui C. Berlescu.

Pentru aceste motive, subsemnatul șunt de părere a se respinge apelul făcut de C. D. Berlescu, a se admite apelul făcut de societatea «Dacia-România», a se reforma în parte sentința apelată, a se menține numai despăgubirile acordate pentru grindină lui Berlescu și a se respinge daunele-interese provenite din cauza refuzului plății despăgubirilor de către societate.

Semnat, P. Hagiopol.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI VASLUI

Audiența dela 15 Martie 1913

Președinta d-lui C. N. Ciurea judecător de ședință

Safta D. Sofian cu Elena Sofian

APEL. — CARTE DE JUDECATĂ. — TERMENUL DE 10 ZILE. — CUM SE SOCOTEȘTE. — ART. 99 DIN LEGEA JUDECĂTORILOR.

PARTAGIU. — VÂNZAREA PRIN LICITAȚIE PUBLICĂ. — EFECT DECLARATIV. — INSTRĂINĂRI FĂCUTE DE COMOȘTENITORI ASUPRA LICRULUI INDIVIZ. — NEVALIDITATEA LOR. — ART. 786 C. CIVIL.

PARTAGIU. — EGALITATEA LOTURILOR. — GARANȚIA DATORITĂ DE CĂTRE COMOȘTENITORI. — ART. 787 C. CIVIL.

PARTAGIU. — LOTURI. — EVICȚIUNE. — SIMPLĂ TEMERE. — DACI POATE DA LOC LA O ACȚIUNE ÎN GARANȚIE. — ART. 787 C. CIVIL.

1° Termenul de apel de 10 zile prevăzut de art. 99 din legea judecătorilor de ocoale, trebuie să se considere pe zile libere, socotite, când părțile au fost de față înaintea judecătorului de ocol, de a doua zi după ce s'a pronunțat cartea de judecată, astfel ca partea care voește a uză de dreptul de apel să aibă la dispoziția sa 10 zile depline.

2° Cumpărarea la licitație publică a unui bun succesoral de către unul din comoștenitori, nu constituie o vânzare, ci este o eșire din indiviziune asimilată partajului cu efect declarativ, iar

nu translativ de proprietate și, prin urmare, înstrăinările făcute de ceilalți comoștenitori asupra lucrului indiviz sunt fără efect, ca fiind niște vânzări asupra lucrului altuia.

3° Răspunderea comoștenitorilor unul față de altul pentru egalitatea loturilor, nu se întemeiază pe dreptul rezultând din principiul că nimeni nu se poate îmbogăți pe nedrept în dauna altuia, ci își găsește temeiul în art. 787, potrivit căruia coerezii sunt datori garanți unul către altul numai pentru turburările și evicțiunile ce proced dintr'o cauză anterioară împărțelei.

4° Garanția ce o are comoștenitorul atunci când i se atribuie un bun succesoral, fie prin partașie, fie prin licitație, este o garanție specială, care se exercită asupra celorlalți copărtași, când lotul său este știrbit, astfel că în principiu acțiunea în garanție nu se poate exercita decât după ce copărtașul a suferit turburarea, simpla temere a unei evicțiuni sau a unei turburări neputând da în genere loc la acțiunea în garanție.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de Safta D. Sofian, văduvă, din orașul Vaslui, în contra cărții de judecată No. 16 din 1913, prin care se admite acțiunea intentată prin petiția No. 12204 din 1912 de către Elena Sofian, din Vaslui, împotriva Saftei D. Sofian, tot din Vaslui, cerând de la aceasta din urmă să-i plătească suma de cinci sute șaptezeci și cinci lei, de oare-ce defunctul soț al acesteia, tot odată și decujusul ei, Dumitru Sofian, a înstrăinat patru stânjeni și jumătate dintr'un loc, asupra căruia erau comoștenitori Elena Sofian, Dumitru Sofian și maiorul N. Sofian, succesori ai Saftei Blanariu, cerând și cheltueli de judecată, pe care judecata le-a fixat la cincisprezece lei;

Având în vedere că, mai înainte de a se intra în discuția fondului apelului, intimata invoacă incidentul de tardivitatea apelului, întrucât la prima instanță pârâta Safta Sofian, a fost de față la ziua termenului, la 4 Ianuarie 1913, când s-a pronunțat cartea de judecată, iar apelul a fost declarat în ziua de 15 Ianuarie 1913, în cât a fost declarat peste termenul de zece zile prevăzut de art. 99 din legea judecătorilor de ocoale;

Considerând, însă, că termenul de apel trebuie să se considere pe zile libere, șocote, când părțile au fost de față înaintea judecătorii de ocol, de a doua zi după ce s-a pronunțat cartea de judecată, astfel ca partea să aibă la dispoziție zece zile depline, în cât incidentul nefiind întemeiat, urmează a fi respins. (Cas. II, Dec. corect. 2278/1911).

În fond :

Având în vedere apelul la acțiunea pornită de Elena Sofian, și al cărui temei juridic este că « nimeni nu se poate îmbogăți fără drept, în dauna altuia », iar faptele, din care ea decurge, sânt următoarele : Pe urma Sofiei Blanariu a rămas un loc în Vaslui, în întindere de optsprezece stânjeni, cuvenit celor trei comoștenitori, urmași ai defunctei ; pe când erau încă în indiviziune, unul dintre comoștenitori, D. Sofian, a înstrăinat cu actul de vânzare autenticat de tribunalul Vaslui, No. 544/93 și transcris la No. 332/93 patru stânjeni și jumătate din acel loc ; prin ordonanța de adjudecare No. 2213 din 1912 se adjudecă asupra Elenei Sofian tot locul sămas pe urma defunctei Sofia Blanariu, prevăzut în publicația No. 188/912 ; prețul adjudecării fiind de 2300 lei ;

Având în vedere că Elena Sofian susține că, întrucât o parte din locul ce i s-a adjudecat a fost înstrăinat de către unul din comoștenitorii săi, în timpul indiviziunii, iar valoarea corespunzătoare porțiunii înstrăinate este de cinci sute șapte zeci și cinci lei, și întrucât terțul cumpărător are prescripția achizitivă asupra locului cumpărat, ne mai putând fi loc la acțiunea în revendicare a locului înstrăinat, urmează că Safta Sofian, succesoara cu titlu universal a coeredelui, care a înstrăinat patru stânjeni și jumătate din locul în indiviziune, rămas de la Sofia Blanariu, să fie răspunzătoare cu această valoare ;

Având în vedere că apelanta susține însă că întrucât se consideră efectul declarativ al împărțelei, pe baza căruia drepturile constituite de către unul dintre comoștenitori asupra bunurilor successorale în timpul indiviziunii, sânt supuse rezultatului împărțelei sau licitațiunii, care pune capăt stării de indiviziune, conform art. 786 din codul civil și că este considerat că n-a fost nici odată proprietar pe bunurile succesiunii, care nu-i sânt lui atribuite, în cât Elena Sofian, care a devenit singură proprietară

a bunului succesoral în urma licitațiunei, care și ea este o formă de eșire din indiviziune, cu efectele partajului atunci când adjudecatorul este el însuși unul dintre comoștenitori, urmează că Elena Sofian poate revendica locul vândut dela terțul deținător, de oarece prin efectul partajului înstrăinarea este rezolvită retroactiv;

Având în vedere că intimata susține că, intrucât a devenit adjudecătara unui loc în întindere mai mică decât cea prevăzută în foaia de licitațiune și acest lucru din fapta autorului apelantei, mai ales, avându-se în vedere că acțiunea în revendicare contra terților este paralizată prin prescripția achizițivă ce ar putea-o invoca dobânditorii subseconți, ce dețin drepturile dela autorul apelantei, adică D. Sofian, în cât urmează că trebuie să fie desdaunată de prejudiciul ce l-a suferit, bucurându-se de o mai mică întindere decât cea din foaia de publicație;

Considerând că, cumpărarea la licitație de către un comoștenitor al unui bun succesoral, nu este o vânzare, ci este o eșire din indiviziune, asimilată partajului, deci cu efect declarativ și nu translativ de proprietate, astfel «că înstrăinările făcute de ceilalți (comoștenitori) asupra lucrului indiviz sânt fără efect și sânt socotite ca vânzări asupra lucrului altuia» (Bandy-Lacantinerie, XIX, pe 775; Planiol, III, No. 2387);

Considerând că răspunderea comoștenitorilor unul față de altul, pentru egalitatea loturilor, nu se rezumă în formula vagă «că nimeni nu se poate îmbogăți pe nedrept în dauna altuia», ci este răspunderea prevăzută de art. 787 din codul civil, după care coerezii sânt datori garanți unul către altul numai despre tulburările și evicțiunile ce proced dintr'o cauză anterioară împărțelei;

Considerând că garanția ce o are comoștenitorul atunci când i se atribuie un bun succesoral, fie prin partaj, ori prin licitație, este o garanție specială, care să exercită contra celorlalți copărtași, când lotul său este știrbit, astfel că, în principiu, acțiunea în garanție nu se exercită decât după ce copărtașul a suferit tulburarea, simpla temere a unei evicțiuni sau a unei tulburări nu dă, deci, în genere loc la acțiunea în garanție» (D. Alexandresco, «Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil», t. III, part. II, p. 813);

Că, deci, în specie, pentru ca să fie loc la garanție trebuie ca să fie lucru manifest că Elena Sofian a suferit o evicțiune asupra bunului ce i s'a atribuit, și aceasta n'ar putea fi lucru necontestat decât atunci când acțiunea în revendicare, pe care Elena Sofian ar face-o contra terților deținători ai celor patru stânjeni și jumătate, ar rămânea nefructuoasă, putându-se, în acest caz, adresa cu cererea în garanție contra comoștenitorilor;

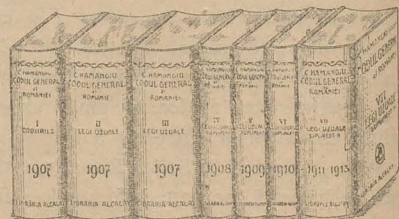
Considerând, deci, că «simpla certitudine că un drept există în profitul unui terțiu, nu justifică recursul în garanție» (Baudry-Lacantinerie, IX, p. 712) și că deci acest recurs, în specie, nu se va putea exercita decât atunci când adjudecătara nu va mai putea să înlăture evicțiunea ca să-și conserve lotul intact; în cât cererea de desdaunare făcută de Elena Sofian în contra Sofiei Sofian este neadmisibilă;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată, pe care apelanta o face contra Elenei Sofian, și pe care tribunalul le fixează la douăzeci lei;

Pentru aceste motive, redactate de d-nul Ioan S. Neulau, magistratul stagiar al tribunalului, admite apelul, etc.;

Semnați: C. N. Ciurea, C. Scripea.

BIBLIOGRAFIE

D-l C. Hamangiu, consilier la Curtea de apel din Galați, a scos de sub tipar volumul VII din utila sa lucrare „Codul general al României”. Acest al șaptelea volum, de aproape două mii pagini, cuprinde întreaga legislațiune a anilor 1911, 1912 și 1913 luna Aprilie, și este adnotat cu numeroase trimiteri la textele anterioare și o mulțime de adnotațiuni explicabile. **Prețul 20 lei.**

Comandele se fac pe adresa librăriei editoare Leon Alcalay, București.